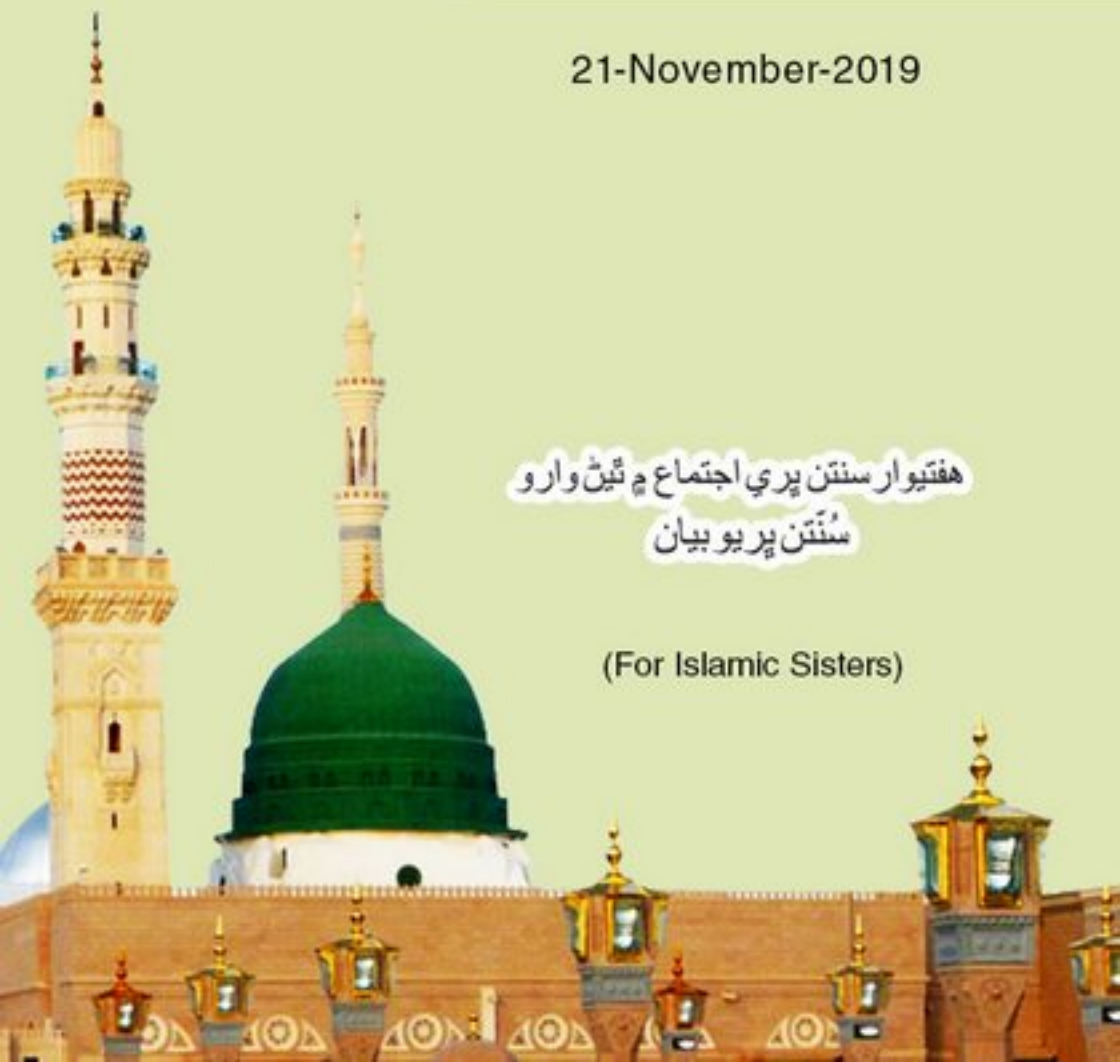

نبی کریم ﷺ جي جسماني طاقت

21-November-2019

هفتيوار سنتن پري اجتماع ۾ ٿيڻ وارو
سنتن پريو بيان

(For Islamic Sisters)

هر مبلغ بيان ڪرڻ کان پهريان گهٽ ۾ گهٽ تي پيرا پڙهي
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

طاقتِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

وَعَلَىٰ اِيَّاكَ يَا وَصِيَّكَ يَا حَبِيْبَ اللهِ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ

وَعَلَىٰ اِيَّاكَ يَا وَصِيَّكَ يَا نُوْرَ اللهِ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللهِ

دُرُودِ شَرِيْفِ جِي فَضِيْلِيْت

حضورِ اڪرم، نورِ مجسم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان عالیشان آهي: اللهُ پاڪ
 جي خاطر پاڻ ۾ محبت رکڻ وارا جڏهن پاڻ ۾ ملن ۽ مَصافحو ڪن (يعني هٿ
 ملائين) ۽ نبي ڪريم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) تي دُرُودِ پاڪ موڪلين ته انهن جي جُدا ٿيڻ
 کان پهريان ٻنهي جا اڳيان پويان گناه بخشيا ويندا آهن.

(مسند ابان بن يحيى، مسند انس بن مالك، ۹۵/۳، حديث: ۲۹۵۱)

ڪعبه ڪے بدرالدُّجِّي تم پيہ ڪرورول دُرُودِ طيبه ڪے شمسُ الضُّحَى تم پيہ ڪرورول دُرُودِ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيٽرون! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان
 سنيون سنيون نيٽون ڪري وٺون ٿيون. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «نَبِيَّةُ
 الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهِ» يعني مسلمان جي نيٽ ان جي عمل کان بهتر آهي. (المعجم
 الكبير، سهل بن الساعدي... الخ ج 6، ص 185، الحديث: 5942)
۾ مدني گل: (1) بغير سني نيٽ جي ڪنهن به نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.
 (2) جيتريون سنيون نيٽون وڌيڪ، اوترو ثواب به وڌيڪ.

بيانِ بَدَنِ جونِ نيٽون

* نگاهون جهڪائي پوري توجه سان بيان ٻڌندس * تڪ لڳائي ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ٻئي گوڏا وڇائي ويهندس * ضرورت پوڻ تي ٻين اسلامي پيڻرن جي لاءِ سرڪي جاءِ ڪشاده ڪندس * ڏکو وغيره لڳو ته صبر ڪندس، گهوري ڏسڻ ۽ اٽڪڻ کان بچندس * صلوا علي

الْحَبِيبِ! اذْكُرْ اللهَ , تُبُوَا اِلَيَّ اللهُ! وغيره ٻڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ واريءَ جي دل جوئي جي لاءِ آهسته آواز سان جواب ڏيندس * بيان کان پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مصافحو ۽ انفرادي ڪوشش ڪندس- دورانِ بيان موبائل جي غير ضروري استعمال کان بچندس، نه بيان ريڪارڊ ڪندس نه ٽي ٻئي ڪنهن قسم جو آواز ڇو ته ان جي اجازت ناهي، جيڪو ڪجهه ٻڌندس، ان کي ٻڌي ۽ سمجهي ڪري ان تي عمل ڪرڻ ۽ ان کي بعد ۾ ٻين تائين پهچائي نيڪي جي دعوت عام ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪندس.

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيبِ! صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَی مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! رَبِيعِ الْاَوَّلِ جو مبارڪ مهينو پنهنجون برڪتون لٽائي رهيو آهي، هر طرف مني مني اقا، ٻنهي جهانن جي داتا صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جا ترانا آهن- عاشقانِ رسولِ مَدْحَتِ مُصْطَفِي سان پنهنجي دل ۽ دماغ کي مهڪائي رهيا آهن، * ڪٿي سندن جي ولادت جو ذڪر آهي ته ڪٿي سندن جي ڪمالات جو تذڪرو آهي- * ڪٿي سندن سيرت جو بيان آهي ته ڪٿي سندن مُبَارَك صُورَت جو ذڪر خیر آهي- * ڪٿي عِبَادَتِ مُصْطَفِي جو بيان آهي ته ڪٿي سلطنتِ مُصْطَفِي جا چرچا آهن- * ڪٿي شَفَاعَتِ مُصْطَفِي جا تذڪرا آهن ته ڪٿي سندن جي عنایتن جا چرچا آهن- * ڪٿي سندن جي عظمتن جو بيان آهي ته ڪٿي سندن جي رَفْعَتِن (بلندن) جا تذڪرا آهن- * ڪٿي طاقِ مُصْطَفِي جو بيان آهي ته ڪٿي شُجَاعَتِ مُصْطَفِي جا تذڪرا ڪيا پيا وڃن- * ڪٿي نگاهِ مُصْطَفِي جون ڳالهيون آهن ته ڪٿي عطاءِ مُصْطَفِي جو بيان آهي- * ڪٿي

خاندانِ مُصطفيٰ جا چرچا آهن ته ڪٿي برڪاتِ نبوت جو بيان آهي- * ڪٿي معجزاتِ مُصطفيٰ جون ڳالهيون آهن ته ڪٿي اخلاقِ مُصطفيٰ جو بيان آهي- * ڪٿي اختياراتِ مُصطفيٰ جون ڳالهيون آهن ته ڪٿي نوازشاتِ مُصطفيٰ جو بيان آهي- * ڪٿي هجرتِ مُصطفيٰ جون ڳالهيون آهن ته ڪٿي استقبالِ مُصطفيٰ جو بيان آهي - ڇڻ ته ذرو ذرو ميلادِ مُصطفيٰ جي برڪتن سان پنهنجو حصو سميتي رهيو آهي- انهيءَ مُناسبت سان اڄ اسان به رحمتِ عالم، نورِ مجسم صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي جسماني طاقت جي باري ۾ ٻڌنديوسين-

الله پاڪ اسان کي سڄو بيان سنين سنين نيتن سان ٻڌڻ جي سعادت نصيب فرمائي- اچو! سڀ کان پهريان انهيءَ باري ۾ هڪ واقعو ٻڌون ٿيون:

نبي ڪريم ۽ عرب جو مشهور پهلوان

مڪي جي ويجهو ڳوٺ ۾ رُڪانہ نالي پهلوان رهندو هو- ان جو نسبي تعلق خاندانِ بنو هاشم سان هو، هو تمام ئي طاقتور، وڏي زور وارو، زبردست رعب ۽ دٻدٻي وارو ۽ مار ڪٽ ڪرڻ وارو شخص هو- ”جبلِ اضم“ جي وچ ۾ هڪ سرسبز وادي هئي جتي هو پڪريون چاريندو هو- هن وادي ۾ ڪنهن کي چرپر ڪرڻ جي جرئت نه هوندي هئي- ماڻهو ان جي سامهون اچڻ کان لهرائيندا هئا- مشرڪن ۽ ٻين اسلام جي دشمنن جي غلط ڳالهين ڦهلائڻ جي ڪري هو رسولِ اڪرم، شاهِ بني آدم صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان شديد نفرت جا جذبات رکندو هو- ان جي دشمني هن حد تائين وڌي وئي جو مَعَاذَ اللهِ هو رسولِ اڪرم صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي شهيد ڪرڻ لاءِ راضي ٿي ويو- اُمت تي مهربان، پنهنجي جهانن جا سلطان صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ڪنهن به قسم جي خطري کي بغير ڪنهن خاطر ۾ آڻيندي هڪ ڏينهن دينِ اسلام جي دعوت جي لاءِ رُڪانہ جي وادي ۾ اڪيلا تشریف کڻي ويا- اتي رُڪانہ به ٻاهر اچي ويو، پاڻ سڳورن صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ڏسي مچرجي پيو ۽ تڪبر جي نشي ۾ بدمست ٿي چيائين: **يَا مُحَمَّدُ! أَنْتَ الَّذِي تَشْتَرُ الْهَتَاتَا** يعني اي محمد! (صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) اوهان ئي آهيو جيڪي اسان جي معبودن کي بُرو چئو ٿا؟ ان کان پوءِ هو وڌيڪ ڪاوڙجي پيو ۽ چوڻ لڳو: اي محمد! (صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) اوهان اسان جي معبودن کي بُرو ۽ ڪمزور چئو ٿا ۽

پنهنجي خدا جي وڌائي بيان ڪريو ٿا. جيڪڏهن منهنجو اوهان سان خانداني رشتو نه هجي ها ته اڄ مان اوهان جو ڪم تمام ڪري ڇڏيان ها پر اوهان کي مان بغير مقابلي جي وڃڻ نه ڏيندس.

ان کان پوءِ رُڪانہ رسول ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي پاڻ سان ڪشتي وڙهڻ جي دعوت ڏني ۽ چيائين: مان پنهنجي خدائن کي سڏيندس ۽ اوهان پنهنجي خدا کي مدد جي لاءِ پڪاريو. جيڪڏهن اوهان مون کي هارائي ڇڏيو ته مان اوهان کي ڏهه بڪريون ڏيندس. رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان جو چيلنج قبول ڪري ورتو ۽ ان سان ڪشتي وڙهڻ جي لاءِ آماده ٿي ويا. پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رُڪانہ جي هٿن ۾ هٿ ڏنا ۽ ان جو چنبو مروڙيائين. رُڪانہ جا هوش اڏامي ويا ۽ هو درد سان تڙپڻ لڳو. پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان کي ڏکو ڏنو ته هو سڪل پَن جيان زمين تي ڪري پيو. رُڪانہ کي پنهنجي بازو جي قوت تي ناز هو، هو سوچي به نه پئي سگهيو ته حضوراڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هن طرح ڪجهه لمحن ۾ ان کي اهڙي طرح ڪيرائي وجهندا. جيڪو ڪجهه ٿيو ان جي توقع جي خلاف هو پر رُڪانہ ان کي اتفاق سمجهندي هار نه مڃي. هوش بحال ٿيا ته ان ٻيهر ڪشتي وڙهڻ جي درخواست ڪئي. پاڻ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ ان جي درخواست منظور ڪئي. پر ان جو نتيجو به پهريان کان مختلف نه هيو يعني هن ڀيري به هو گهڙي کن ۾ هارجي ويو. رُڪانہ حيرت ۾ پئجي ويو. ان جي وهڻ و گمان ۾ به نه هو ته ان جهڙي ڪنڌار پهلوان جو اهڙو حشر ٿيندو. پر اڃا به هو شڪست قبول ڪرڻ جي لاءِ تيار نه هو. ٽئين ڀيري وري ڪشتي وڙهڻ جي درخواست ڪئي جيڪا پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قبول ڪئي. ٽئين ڀيري به شڪست ان جو مقدر ٿي ۽ هو پاڻ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ جي زور بازو جي تاب نه سهي ڪري پيو ۽ چيائين: اهو سڀ ڪجهه اوهان نه ڪيو بلڪ اوهان جي غالب ۽ قادر معبود الله ئي ڪيو آهي جڏهن ته منهنجي خدائن مون کي رسوا ڪيو

آهي - (دلائل النبوة للصبهاني، الفصل التاسع عشر، ذکر خبر رڪانہ، ۲/ ۲۳۵ ماخوذاً)

هتي اها ڳالهه به ملي ٿي ته رڪانہ پهلوان چيو هو ته جيڪڏهن اوهان مون کي ڪيرائي ڇڏيو ته مان مسلمان ٿي ويندس ته پوءِ رڪانہ مسلمان ٿي ويو.

يعني انهيءَ وقت اسلام ڪٿي آيو جڏهن ته هڪ روايت جي مطابق ان فتح مڪ جي ڏينهن اسلام قبول ڪيو هو. (شرح الزرقاني على المواهب، الفصل الثاني فيما اكرمه الله... الخ، ۱۰۲/۶)

شهزاده اعليٰ حضرت، مفتي اعظم هند مولانا مصطفيٰ رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ڇا ته خوب فرمائڻ ٿا:

سب سے اعلىٰ عزت والے	غلبہ و قہر و طاقت والے
حُرمت والے کرامت والے	تم پر لاکھوں سلام
تم پر	لاکھوں سلام
ظاہر باہر سیادت والے	غالب قاہر ریاست والے
قوت والے شہادت والے	تم پر لاکھوں سلام
تم پر	لاکھوں سلام
بگڑی ناؤ کون سنبھالے	ہائے بھنور سے کون نکالے
ہاں ہاں زور و طاقت والے	تم پر لاکھوں سلام
تم پر	لاکھوں سلام

(سامان بخشش، ص ۸۹-۹۰)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! سُبْحَانَ اللهِ! اوهان ڏٺو ته اسان جا پيارا آقا، مديني وارا مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ڪيترا طاقتور ۽ اعليٰ اخلاق جا مالڪ هئا جو سامهون وارو وڙهڻ جي ڳالهه ڪري رهيو آهي ڪشتي جو چيلنج ڪري رهيو آهي، سخت لهجي ۾ ڳالهه ڪري رهيو آهي ڌمڪيون ڏئي رهيو آهي پر قربان وڃي حُسنِ اخلاق جي پيڪر، محبوبِ رَبِّ دَاوَرِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي خلقِ عظيم تي جو سر جو جواب پٿر سان ڏيڻ بدران حِلْم و بُردباري، صبرو استقامت ۽ نرمي سان ڪم وٺندا رهيا.

۽ اها رحمت عالم، شاه بني ادم ﷺ جي پياري عادت هئي جو بداخلاقي ڪرڻ، چڙهڻ، ڌمڪيون ڏيڻ يا گهورڻ يا ڪنهن به قسم جي بد اخلاقي ڪرڻ واري سان به الفت ۽ پيار ڀريو برتاؤ ڪندا هئا، ۽ بداخلاقي سان پيش آچڻ واري تي به لطف و ڪرم ڪندا هئا ۽ ان کي پنهنجي حسين ادائن جو اسيبر (قيدي) بڻائيندا ها. حضرت بي بي عائشه صديقه رضی اللہ عنہا فرمائن ٿيون ته رسول الله ﷺ راه خدا ۾ جهاد جي علاوه ڪڏهن ڪنهن شيءِ ۽ عورت يا خادم کي پنهنجي دست اقدس سان نه ماريائون، ۽ نه ئي ايذاء پهچڻ تي ايذاء ڏيڻ واري کان بدلو ورتائون، البت جڏهن الله پاڪ جي حرمت کي توڙيو ويندو هو ته رسول اڪرم ﷺ الله پاڪ جي لاءِ ان کي سزا ڏني.

(مسلم، ڪتاب الفضائل، باب مباحده للآثام... الخ، ص ۹۷۸، حديث: ۶۰۵۰)

رسول اڪرم ﷺ جي انهيءَ اخلاقِ ڪريمانه جي برڪتن سان فيضياب ٿي ڪيئي ماڻهن اسلام قبول ڪيو ۽ بي شمار ماڻهن جي زندگين ۾ اهڙو مدني انقلاب پيدا ٿيو جو هر پاسي اسلام جي قهلهجڻ واري روشني گمراهي ۽ ضلالت جي اونداهين کي مٽائي ڇڏيو ۽ قتل و غارت گري ڪرڻ وارن رت جي پياسن کي جامِ محبت پيئڻ نصيب ٿيو.

دورِ جهالت تها هر سو جب کُفر کی نَظمت چھائی تھی

تم نے حیوانوں جیسے لوگوں کو بھی انسان کیا

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّدٍ

اسان جو ڪردار ۽ درگذر

پياريون پياريون اسلامي پيڙهن! پاڻ سڳورن ﷺ جي انهيءَ طرزِ عمل (يعني حُسنِ اخلاق) کي سامهون رکندي اڄ اسان غورو فڪر ڪريون ته اسان جو اخلاق ڪهڙو آهي، اسان ته سر جو جواب پٿر سان ڏيڻ پاڻ تي لازم سمجهون ٿيون، ڪا اسان سان بداخلاقي سان ڳالهه ڪري ته اسان ان کي ان کان وڌيڪ بداخلاق ٿي ڏيکارڻ پسند ڪيون ٿيون، ڪنهن اسلامي پيڻ سان ڪا غلطي به ٿي وڃي ۽ هو ان تي معافيون گهرندي وتي تڏهن به اسان ان کي

معافي ناهيون ڏينديون- اهي سڀ دين کان دوري ۽ شيطاني پيروي جو نتيجو آهي-

ياد رکڻ! شيطان اسان جو ازلي دشمن آهي- * شيطان هرگز اهو پسند نه ڪندو ته اسان اسلامي پيرون پاڻ ۾ مُتحد رهون، * شيطان هرگز اهو نه چاهيندو ته اسان هڪ ٻئي سان همدردي ڪيون، * شيطان هرگز اهو پسند نه ڪندو ته اسان هڪ ٻئي جي عزت و ناموس جون مُحافِظَ بڻجون، * شيطان هرگز اهو برداشت نه ڪندو ته اسان هڪ ٻئي جي غلطيٰن کي نظر انداز ڪريون، * شيطان هرگز اهو نه چاهيندو ته اسان درگزر سان ڪم وٺون- * شيطان هرگز اهو نه چاهيندو ته اسان پنهنجا حق معاف ڪري ڇڏيون، * شيطان هرگز اهو نه چاهيندو ته اسان هڪ ٻئي جي حقن جو لحاظ رکون- * شيطان هرگز اهو نه چاهيندو ته اسان هڪ ٻئي سان تعاون ڪريون- بلڪ * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته اسان پاڻ جهيڙو فساد ڪيون- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته اسان هڪ ٻئي جي عزتن تي ڪيچڙ اُڇلايون- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته اسان بداخلاقي ۽ بريون ڳالهيون ڪريون- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته اسان هڪ ٻئي کي خوب گاريون ڏيون- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته جيڪڏهن ڪا اسلامي پيڻ ڪنهن کي هڪ چمات هڻي تي بدلي ۾ بي به چماتون وهائي ڪڍي- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته جيڪڏهن ڪا اسلامي پيڻ ڪنهن کي هڪ مُڪ هڻي ته بدلي ۾ بي ڪيئي مُڪا هڻي- شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته جيڪڏهن ٻارن جي پيءُ سان ڪا غلطي ٿي وڃي ته ان کي جي پري طعنا ڏنا وڃن- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته خاندان جي ڪنهن فرد جي غلطيٰ کي پنهنجي انا جو مسئلو بڻائي سڄي زندگي جي لاءِ ان جو بائيڪاٽ ڪيو وڃي- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته گهرن ۾ ڪم ڪندڙ ماسين جي ننڍين غلطيٰن تي ان کي گهڻو ذليل ڪيو وڃي- * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته وڏي رتبي ۽ وڏي عهدي واري اسلامي بين اسلامي پيرون کي حفيڙ سمجهي پاڻ کان ننڍن کي ڪيولين برابر سمجهي- مطلب ته! * شيطان ته اهو ئي چاهيندو ته اسان پاڻ ۾ وڙهنديون رهون- هاڻي اسان کي سوچڻ گهرجي ته اسان پنهنجي معاملات

۾ شيطان جي پيروي ڪيون ٿيون يا ربّ رحمن جي پيروي ڪيون ٿيون- شيطان اهو چاهيندو آهي ته اسان ننڍين ننڍين ڳالهين تي وڙهڻ لڳون جڏهن ته ربّ رحمن اهو حڪم فرمايو آهي ته مسلمان هڪ ٻئي سان درگزر ڪن، هڪ ٻئي کي معاف ڪن ته جيئن الله پاڪ انهن جي بخشش فرمائي- الله پاڪ جي بارگاه ۾ دعا آهي ته اسان هميشه درگزر ۽ معاف ڪرڻ جي عادت اپنائڻ ۾ ڪامياب ٿي وڃون-

اچو! ٻين کي معاف ڪرڻ جو جذبو پيدا ڪرڻ جي لاءِ ان جي فضيلت تي 5 حديث سڳوريون ٻڌون ٿيون:

درگزر ڪرڻ جي فضيلت

(1) پياري آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: ٽي ڳالهيون جنهن شخص ۾ هونديون الله تعاليٰ قيامت جي ڏينهن ان جو حساب تمام آسان طريقي سان وٺندو ۽ ان کي پنهنجي رَحْمَت سان جنت ۾ داخل فرمائيندو- صحابه ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ عرض ڪيو: اهي ڪهڙيون ڳالهيون آهن؟ ارشاد فرمائون: «1» جيڪو توهان کي محروم ڪري، توهان ان کي عطا ڪريو «2» جيڪو توهان سان تعلق ٽوڙي توهان ان سان جوڙيو «3» جيڪو توهان تي ظلم ڪري توهان ان کي معاف

ڪريو- (معجم اوسط، ۱۸/۲، حديث: ۵۰۶۴)

(2) فرمائون: علم سڪڻ سان ايندو آهي، تَحَمُّلُ مزاجي بتڪَلُّفِ (يعني تڪليف) برداشت ڪرڻ سان پيدا ٿيندي آهي ۽ جيڪو ڀلائي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ان کي ڀلائي ڏني ويندي آهي ۽ جيڪو شر ڪاڻ بچڻ چاهيندو آهي، ان کي بچايو ويندو آهي- (تاريخِ مدينه دمشق، الرقم: ۲۱۶۲، رجاء بن حيويه، ۱۸/ ۹۸)

(3) فرمائون: پنج ڪم انبياء ڪرام عَلَيْهِمُ السَّلَام جي سنّت آهن، انهن مان هڪ تَحَمُّلُ مزاجي به آهي- (موسوعة الامام ابن ابي الدنيا، ڪتاب الحلم، ۲/ ۲۳، حديث: ۶)

(4) فرمائون: بيشڪ انسان بُردباري جي ڪري روزيدار ۽ شب بيدار جو درجو ماڻيندو آهي- (موسوعة الامام ابن ابي الدنيا، ڪتاب الحلم، ۲/ ۲۷، حديث: ۸ ملتقطاً)

(5) فرمايائون: جيڪو ڪنهن مسلمان جي غلطي کي مُعاف ڪندو ته قيامت جي ڏينهن الله پاڪ ان جي غلطي کي مُعاف فرمائيندو. (ابن ماجه، ڪتاب التجارات، باب الاقالة، ۳/۳۶، حديث: ۲۱۹۹)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّ اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدًا

پياريون پياريون اسلامي پيڻيون! اسان پنهنجي پياري آقا، مديني واري مُصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي جسماني طاقت جي باري ۾ ٻڌي رهيون هيوسين- جهڙي طرح ٻين خوبين ۾ آقا عَلَيْهِ السَّلَام جو ڪو مت نه هو اهڙي طرح جسماني طاقت ۾ به پاڻ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام بي مثل ۽ بي مثال هئا- اچو انهيءَ باري ۾ هڪ ٻيو واقعو ٻڌون ٿيون:

چپ جوڻڻ

مشهور صحابي رسول حضرت سيدنا جابر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ بيان ڪن ٿا ته (عَزَوَه خَدَقُ جِي مَوْعِ تِي) خَدَق (ڪاهي) ڪوڻڻ مهل اُوچتو هڪ اهڙي چپ ظاهر ٿئي جيڪا ڪنهن کان به نه پئي ٿئي- جڏهن اسان بارگهه رسالت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ۾ اها ڳالهه عرض ڪئي ته پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اُٿيا، تن ڏينهن جي بک هئي ۽ پيٽ مُبارڪ تي پٿر ٻڌل هو، رسول اڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پنهنجي مُبارڪ هٿ سان پاهوڙو هنيو ته اها چپ واريءَ جيان ريزا ريزا ٿي وئي- (بخاري، ڪتاب المغازي، باب غزوة الخندق، الحديث: ۴۱۰۱، ۵۱/۳) هڪ ٻي روايت ۾ هيئن به آيو آهي ته پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان چپ تي ٿي پيرا پاهوڙو هنيو، هر ڌڪ تي ان مان هڪ روشني نڪرندي هئي ۽ ان روشني ۾ پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شام ۽ ايران ۽ يمن جي شهرن کي ڏسي ورتائون ۽ انهن تنهي مُلڪن جي فتح ٿيڻ جي صحابه ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ کي بشارت ڏنائون- (المواهب اللدنية مع شرح الزرقاني، باب غزوة الخندق... الخ، ۳/۲۱)

هڪ ٻي روايت ۾ هي به آهي ته حضرت سيدنا جابر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائن ٿا ته مسلسل بک سبب نبي اڪرم، رسول محترم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي شڪرِ اَقْدَس (پيٽ مبارڪ) تي پٿر ٻڌل ڏسي منهنجي دل ڀرجي آئي، مان حُضُور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کان اجازت وٺي پنهنجي گهر موٽيس ۽ پنهنجي گهرواريءَ کي چيم ته مون نبي اڪرم، نورِ مُجَسَّم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ايتري قدر شديد بک جي حالت

۾ ڏٺو آهي جو مان صبر نٿو ڪري سگهان. ڇا گهر ۾ ڪجهه کاڌو آهي؟ هو چوڻ لڳي ته گهر ۾ هڪ صاع (تقريباً چار ڪلو) جُون جي علاوه ٻيو ڪجهه به ناهي، مون چيو ته تون جلدي سان انهن جُون کي پيهي ڳوهي وٺ، پوءِ مون پنهنجي گهر جي سانڍيل هڪ ٻڪري جو بچو ذبح ڪري ان جون ٻوٽيون ٺاهيون ۽ گهرواريءَ کي چيم ته جلد مان ٻوڙ ۽ مانيون تيار ڪري وٺ، مان حُضُور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي سڏي اڃان ٿو، ويڻ مهل گهرواري چوڻ لڳي: ڏسو! آقا عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ جي علاوه صرف ڪجهه ئي اصحاب کي گڏ اُڻجو، چوٽه کاڌو گهٽ آهي، وڌيڪ ماڻهو اُٿي مون کي رُسوا (Disgrace) نه ڪجان.

حضرت سيدنا جابر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ خُندَق وٽ اچي آهسته سان عَرَض ڪيو: يَارَسُوْلَ اللهِ! صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هڪ صاع اٿي جون مانيون ۽ هڪ ٻڪري جي بچي جو گوشت مون گهر ۾ تيار ڪرايو آهي، تنهنڪري اوهان ڪجهه ماڻهن سان گڏ هلو ۽ ماني کائي وٺو، اهو ٻڌي حُضُور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو ته اي خُندَق وارو! جابر دعوتِ طَعام (کاڌي جي دعوت) ڏني آهي، تنهنڪري سڀئي ماڻهو ان جي گهر هلي کاڌو کائي وٺو، پوءِ مون کي فرمايائين ته جيستائين مان نه اڃان مانيون نه پچائجان، پوءِ جڏهن حُضُور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَشْرِيف فرمائيا ته ڳوهيل اٿي ۾ پنهنجو لُعبِ دَهْن (مبارڪ ٿڪ) وجهي بَرَڪت جي دُعا ڪئي ۽ گوشت جي ديڳڙيءَ ۾ به پنهنجو لُعبِ دَهْن وڌائون. پوءِ ماني پچائڻ جو حڪم ڏنائون ۽ فرمايائون ته ديڳڙي چُلُه تان لائي نه وڃي. جڏهن مانيون پچي ويون ته حُضُور سَيِّدُنَا جَابِر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي گهرواريءَ ديڳڙي مان گوشت ڪڍي ڏيڻ شروع ڪيو، هڪ هزار صَحَابَه ڪَرَام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ ڍٽو ڪري کاڌو پر ڳوهيل اٿو اوتري جو اوترو ئي رهجي ويو ۽ ديڳڙي به چُلهي تي تهڪندي رهي.

بخاري، ڪتاب المغازي، باب غزوة الخندق... الخ ۵۱/۳، حديث: ۴۱۰۲، ۴۱۰۱ (ملخصاً)

حضرت جابر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمائڻ ٿا ته پوءِ نبي ڪريم، رسولِ عظيم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هڪ تانوَ جي وچ ۾ هڏين کي جمع ڪيو ۽ انهن جي مٿان پنهنجو هٿ مبارڪ رکي ڪجهه ڪلام پڙهيائون جنهن کي مون نه ٻڌو، هينئر جنهن جو گوشت کاڌو ويو اها ئي ٻڪري هڪم ڪن چنڊيندي اٿي بيني! پاڻ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مون کي فرمايو پنهنجي ٻڪري کاهي وڃو! مان ٻڪري پنهنجي گهرواريءَ وٽ آندي. هوءَ (حيرت مان) چوڻ لڳي، هي ڇا؟ مون چيو، وَالله! هيءَ

اسان جي اها ئي پڪري آهي جنهن کي اسان ذبح ڪيو هو. دعاءِ مصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم سان اللہ تعالیٰ هن کي زندہ ڪيو آهي! اهو بُڌي سندن گھرواري رَحْمَتِ اللہِ تَعَالَى عِنَّمَا بي اختيار چوڻ لڳي، مان گواهي ٿي ڏيان ته بيشڪ اهي اللہ پاڪ جا رسول صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم آھن۔ (الخصائص الكبرى، ۲/۱۱۲)

مردون کو چلاتے ہیں روتوں کو ہنساتے ہیں
آلام مٹاتے ہیں بگڑی کو بناتے ہیں
سرکار کھلاتے ہیں سرکار پلاتے ہیں
سلطان و گدا سب کو سرکار نبھاتے ہیں

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ عَلَی مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! هن واقعي مان اسان کي ڪيئي درس ملن ٿا، غور ڪريون ته هڪ چپ جيڪا ڪيئي صحابه ڪرام گڏجي به توڙي نه سگهيا اقا ڪريم، رسول عظيم صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم باوجود ان جي جو ڪيئي ڏينهن کان بڪايل هئا، ڪجهه نه کاڌو هو۔ بيت مبارڪ تي پتر ٻڌل هئا پر پوءِ به جڏهن پاڻ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم پنهنجي دَسْتِ مُبَارَڪ سان هڪ ئي پاهوڙو هنيو ته اها سڄي چتان واريءَ جي ذرڙن وانگر پورا پورا ٿي وئي۔ هن مان معلوم ٿيو ته مديني جا سلطان، محبوبِ رحمن صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم هرگز اسان جهڙا نه آهن۔ حضور جهڙو نه ڪو ٿيو آهي ۽ نه ٿي سگهي ٿو۔ اعليٰ حضرت، امام احمد رضا خان رَحْمَتُ اللہِ عَلَیْہِ حضرت جبريل امين عَلَیْہِ السَّلَام جي ترجماني ڪندي ڇا خوب فرمائن ٿا:

يہي بولے سدرہ والے چمن جہاں کے تھالے

سبھی میں نے چھان ڈالے ترے پایہ کا نہ پایا

تجھے یک نے یک بنا یا

(حدائق بخشش، ص ۳۶۳)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ عَلَی مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! حضرت جابر رَحْمَتِ اللہِ عَلَیْہِ جي واقعي تي غور

ڪريو! اسان جو معاملو اهو آهي ته جيڪڏهن اسان وٽ ڪاڌو گهٽ هجي ۽ ڪاٺڻ وارا ماڻهو گهڻا ٿي وڃن ته ڪاڌي جي مقدار وڌائڻ کان علاوه ٻيو ڪو چارو ناهي هوندو، تقريباً چار ڪلو اتو ۽ ٻڪري جو ٻچو چاهي ڪيترو به صحت مند هجي مشڪل سان پنجاهه سٺ ماڻهن جي پيٽ ڀري ڪاٺڻ جو سامان بڻجي سگهي ٿو. پر نبي رحمت، شفيع امت ﷺ جي لعاب دهن جي برڪت سان ايترو ڪاڌو نه صرف صحابه ڪرام عليهم الرضوان جي مڪمل جماعت کي پورو ٿي ويو بلڪ جيترو ٻچايو هو اوترو ئي باقي بچيل رهيو. ۽ پوءِ ٻڪري جي بچيل هڏين تي ڪجهه پڙهيائون ته اها گوشت ۽ گل سميت پهريان جهڙي ٻڪري ٿي ڪن چنڊيندي بيهي رهي، اها حڪايت سرڪارِ مدينه، قرارِ قلب و سينه ﷺ جي ڪيئي ڪمالات جي جامع آهي.

حڪيم الامت حضرت مفتي احمد يار خان نعيمي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هُنَ حَدِيثِ پاكِ حوالي سان جيڪو ڪجهه ارشاد فرمايو آهي ان مان ڪجهه نڪتا ٻڌون ٿا: ★ جن افراد ڪاڌو ڪاڌو انهن جو تعداد چوڏهن سو هو. ان مان هڪ هزار ته خندق ڪوٽڻ وارا هئا ۽ چار سو اهي حضرات هئا جيڪي پوئتي رهجي ويا هئا، جيڪي مدينه منوره جي گهرن، بازارن وغيره ۾ هئا، مدينه منوره جا ٻار عورتون پڻ ان دعوت ۾ شامل ڪيون ويون هيون. مطلب ته ڪاٺڻ وارن جا ميلا لڳي ويا هئا. خوش نصيب اهي ماڻهو جيڪي ان برڪت ڀري ڪاڌي سان شرف ماڻيائون. * حضورِ پرنور، بي چين ڏلين جي سُروِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ انهن سڀني جي دعوت ڪئي، ان ڏينهن لنگر حضور جو هو گهر حضرت جابر جو هو، تنهنڪري اهو اعلان ۽ دعوت بلڪل درست آهي. جيڪا شيءِ استعمال سان گهٽجي نه اها مالڪ جي بغير اجازت استعمال ڪري سگهجي ٿي جيئن ڪنهن جي چراغ جي روشني ۾ مطالعو ڪرڻ، ڪنهن جي ديوار جي چانو وٺڻ. اڄ اهو ڪاڌو انهن ڪاٺڻ وارن جي استعمال سان گهٽ نه ٿيندو تنهنڪري حضرت جابر جي بغير اجازت حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سڀني کي دعوت ڏئي ڇڏي. ★ حضرت جابر سمورن ماڻهن کي دعوت ڏيڻ ۽ انهن ۾ اعلان ڪرڻ سان حيران ٿيا، پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ انهن جي حيراني ملاحظه فرمائي ۽ تسلي

ڏيندي اهو فرمائون: گهرايو نه الله فضل ڪندو جيڪو وٺي اچندو اهو ڪارائيندو، توهان ايترو ڪجو جو منهنجي اچڻ کان پهريان ديڳڙي چولهه تان نه لاهجو ۽ اٿو پچائڻ نه شروع ڪجو پوءِ قدرتِ خدا جو تماشو ڏسجان. ★ هن واقعي ۾ حضورِ انور، شاهِ بحرو بر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) جي لعابِ شريف جا ڪوڙ معجزا آهن: ٻوٽين ۾ ڪثرت ۽ برڪت، شوربي جي پاڻي ۾ برڪت، شوربي جي لوڻ مرچ مصالحِي گيهه ۾ برڪت و ڪثرت، اٿي ۾ برڪت و ڪثرت، جنهن ڪاٺي سان اهي شيون پڇايون ويون ان ۾ برڪت، ماني پچائڻ واري جي هٿ ۾ قوت و طاقت نه ته ايتري وڏي جماعت جي دعوت جي لاءِ ڪيئي مڻ گوشت ڪاٺيون اٿو گهرجي ها، پچائڻ وارا به گهڻا ڪپن ۽ ڪوڙ تندور ڪپن ها جيئن ته اڄڪلهه شادين جي دعوتن ۾ ڏٺو ويندو آهي. ★ (حضرت) موسيٰ عليه السلام جي عصا سان پاڻي جا ٻارهن چشما پٿر (Stone) مان ڦٽي نڪتا هتي حضور(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) جي لعاب سان ديڳڙي مان ٻوٽين شوربي جا چشما ڦٽي نڪتا. (مرآة المناجیح، ۱۷۷/۸ تا ۱۷۹ ملتقطاً)

نہیں سُنتا ہی نہیں مانگنے والا تیرا
تارے کھلتے ہیں سَخا کے وہ ہے ڌَره تیرا
آپ پیاسوں کے تجسُّس میں ہے دریا تیرا
صاحب خانہ لقب کس کا ہے تیرا تیرا
(حدائقِ بخشش، ص ۱۵، ۱۶)

واه کیا جُود و کرم ہے شِهَ بطحا تیرا
دھارے چلتے ہیں عَطَا کے وہ ہے قطرہ تیرا
قَبض ہے یا شِهَ تَسْنِيمِ نِزالا تیرا
آسمانِ حَوان، زمیں حَوان، زمانہ مہمان

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّيْ اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڙيون! اسان آقا عليه الصلوة والسلام جي جسماني طاقت جي باري ۾ ٻڌي رهيون هيوسين- يقيناً الله ڪريم پنهنجي پياري محبوب عليه الصلوة والسلام کي بي مثال طاقت عطا فرمائي هئي جنهن جو ڪائنات ۾ ڪو مثال نٿو ملي، اهو ئي سبب هو جو وڏي کان وڏو پهلو ان پاڻ عليه الصلوة والسلام کان مقابلي جي سگهه نه رکندو هو، اچو هن باري ۾ به واقعا ٻڌون ٿيون:

يزيد بن رُڪانہ سان مقابلو

(1) بيان جي شروع ۾ اسان رُڪانہ پهلوان جو واقعو ٻڌو هو. ان جو هڪ پٽ هو جنهن جو نالو يزيد هو، هو به ناليوارو پهلوان هو. هڪ ڀيري هو ٽي سؤ ٻڪريون ڪاهي بارگاهِ نبوت ۾ حاضر ٿيو ۽ چيائين ته اي محمد! (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) اوهان مون سان ڪشتي وڙهو. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايائون ته جيڪڏهن مان توکي ڪيرائي وڌو ته تون مون کي ڪيتريون ٻڪريون انعام ۾ ڏيندين؟ ان چيو ته هڪ سؤ ٻڪريون مان اوهان کي ڏيندس. حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تيار ٿي ويا ۽ ان سان هٿ ملائيندي ئي ان کي زمين تي ڪيرائي ڇڏيو ۽ هو حيرت وچان پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو منهن ڏسڻ لڳو ۽ واعدي جي مطابق هڪ سو ٻڪريون ان پاڻ ڪريمن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ڏئي ڇڏيون. وري بهر ان ڪشتي وڙهڻ جي لاءِ چيلنج ڏنو. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ٻئين ڀيري به ان کي هارائي ڇڏيو. ان وري هڪ سؤ ٻڪريون پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ڏنيون. وري ٽئين ڀيري ان ڪشتيءَ جي لاءِ للڪاريو. پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان جو چيلنج قبول فرمائي ورتو ۽ ڪشتي وڙهي ان کي ايترو زور سان زمين تي هنيو جو هو پٺيءَ ڀر وڃي ڪريو. ان باقي هڪ سؤ ٻڪرين کي به پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي خدمت ۾ پيش ڪري ڇڏيو. پر چوڻ لڳو ته اي محمد! سڄو عرب شاهد آهي ته اڄ تائين ڪو پهلوان مون کي ناهي هارائي سگهيو پر اوهان تي پيرا مونکي جهڙي نموني ڪشتيءَ ۾ هاريو آهي هن سان منهنجي دل مڃي وئي آهي ته يقيناً اوهان خدا جا نبي آهيو، اهو چيائين ۽ ڪلمو پڙهي دامنِ اسلام ۾ اچي ويو. حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان جي مسلمان ٿيڻ سان بيحد خوش ٿيا ۽ ان جون ٽي سؤ ٻڪريون واپس موٽائي ڏنيون. (زرقاني علي المواهب، الفصل الثاني فيما اكرمه الله ... الخ (۱۰۳/۶)

ابوالاسود سان مقابلو

(2) اهڙي طرح ابوالاسود جُمحِي به وڏو طاقتور پهلو ان هو، ان جي باري ۾ اچي ٿو ته هو ايترو طاقتور هو جو هڪ چمڙي تي ويهي رهندو هو ۽ ڏهه پهلو ان چمڙي کي چڪيندا هئا ته جيئن هو چمڙو ان جي هيٺان نڪري وڃي پر اهو چمڙو ڦاٽي ٽڪرا ٽڪرا ٿي وڃڻ جي باوجود ان جي هيٺان نه نڪرندو هو. هڪ ڀيري ان به بارگاهِ اقدس ۾ اچي اهو چيلنج ڪيو ته جيڪڏهن رسولِ اڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مون کي ڪشتي ۽ ۾ ڪيرائي وڌو ته مان مسلمان ٿي ويندس. حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان کان ڪشتي وڙهڻ جي لاءِ اٿي بيٺا ۽ ان جو هٿ پڪڙيندي ئي ان کي زمين تي ڪيرائي ڇڏيو. هو پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي هن طاقتِ نبوت سان حيران ٿي يڪدم مسلمان ٿي ويو. (زرقاني علي المواهب، الفالٽانينما اڪرمه الله... الخ، ۱۰۳/۶)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ عَلَی مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! غور ڪريو! الله پاڪ پنهنجي محبوبِ عليهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ کي ڪيتري جسماني طاقت عطا فرمائي هئي. ياد رکو! شهنشاهِ مدينه، قرارِ قلب و سينه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ڪڏهن به پيٽ ڀري ڪاڏو نه کاڌائون ۽ نه ئي پاڻ پهلو اني ڏانهن متوجه ٿيا هئا ٻيو اهو به معلوم ٿيو ته ماڻهو ڪلمو پڙهي ايمان آڻن، پاڻ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ ان جا وڏا حريص هئا، تڏهن ته ابوالاسود جي چيلنج تي ان سان مقابلي جي لاءِ تيار ٿي ويا ۽ جڏهن ان کي هارائي ڇڏيو ته هو اسلام قبول ڪرڻ وارو بڻجي ويو. الله پاڪ اسان کي به نيڪين جو حرص عطا فرمائي. اَمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ عَلَی مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿي، تاجدار رسالت، شهنشاهِ نبوت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون

سان محبت ڪئي اهو جنت ۾ مون سان گڏ هوندو. (1)

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

اچو! شيخ طريقت، امير اهل سنت دامت بركاتهم العالیه جي رسالي ”101 مدني گل“

مان سمهڻ جا ڪڻ جون سنتون ۽ آداب ٻڌون ٿيون:

سمهڻ جا ڪڻ جون سنتون ۽ آداب

◆ سمهڻ کان اڳ ۾ بستري کي چڱي طرح چنڊيو ته جيئن ڪا ايڏاڙ
ڏيندڙ شيءِ وغيره هجي ته نڪري وڃي ◆ سمهڻ کان اڳ هيءَ دعا پڙهي وٺو:
اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ أُمُوتُ وَ أَحْيَا تَرْجُمُو: اي الله! مان تنهنجي نالي سان ئي مران ٿي ۽ جيان ٿي
(يعني سمان ٿي ۽ جاڳان ٿي) (بخاري، حديث 6325 ج 4 ص 196) ◆ عصر کان پوءِ نه سمهڻ
عقل ختم ٿيڻ جو ڊپ آهي. فرمان مصطفي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ”جيڪو شخص عصر
کان پوءِ ستو ان جو عقل ختم ٿي ويو ته پاڻ کي ملامت ڪري.“ (مسند ابى يعليٰ ج 4
ص 278 حديث 4897) ◆ منجهند جو قبيلو (ڪجهه دير ليٽڻ) مستحب آهي. (فتاويٰ
هندي، 5/327) ◆ صدرُ الشريعة بدرُ الطريفة حضرت علامه مولانا محمد امجد علي
اعظمي رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ فرمائن ٿا: غالباً هي انهن ماڻهن جي لاءِ هوندو آهي جيڪي رات
جو جاڳندا آهن، رات جو نمازون پڙهندا آهن، ذڪرِ الٰهي ڪندا ۽ ڪتاب پڙهن يا
مطالعو ڪرڻ ۾ مشغول رهندا آهن ته جيئن رات جو جاڳڻ ۾ جيڪا ٽڪاوٽ ٿي
سا قبيلو سان ختم ٿي وڃي. (بهار شريعت ج 3 ص 435) ◆ ڏينهن جي ابتدائي حصي
۾ سمهڻ يا مغرب ۽ عشاء جي وچ ۾ سمهڻ مڪروه آهي. (عالمگيري ج 5 ص 376)
◆ سمهڻ لاءِ مستحب اهو آهي ته پاڪائي سان سمهي ۽ ◆ ڪجهه دير ساڄي
پاسي هٿ ڳل جي هيٺان رکي قبلي ڏانهن منهن ڪري سمهي ۽ ان کان پوءِ
کاٻي پاسي سمهي. (ايضا) ◆ سمهڻ وقت قبر ۾ سمهڻ کي ياد ڪري ته اتي
اڪيلو سمهڻو پوندو عملن کان سواءِ ڪير به گڏ نه هوندو ◆ سمهڻ وقت ياد

1...مشكاة الصابح، ڪتاب الايمان، باب الاعتصام بالڪتاب والسنة، 1/97، حديث: 175

خدا ۾ مشغول هجي، تهليل، تسبيح ۽ تحميد پڙهي- (يعني لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ ، ۽ الْحَمْدُ لِلَّهِ جو ورد ڪندو رهي) ايستائين جو سمهي پوي انسان جنهن حالت تي سمهندو آهي ان تي ئي اٿندو آهي ۽ جنهن حالت تي مردو آهي ان تي ئي قيامت جي ڏينهن اٿندو- (ايضا) ♦ جاڳڻ کان پوءِ هي دعا پڙهو: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ- (بخاري، ۱۹۶/۴، حديث: ۶۳۲۵) ترجمو: سڀ تعريفون الله عَزَّوَجَلَّ جي لاءِ آهن جنهن اسان کي مارڻ کان پوءِ زندهه ڪيو ۽ انهيءَ ڏانهن موٽي وڃڻو آهي. ♦ انهي وقت پڪو ارادو ڪري ته پرهيزگاري ۽ تقويٰ اختيار ڪندو، ڪنهن کي به نه ستائيندو- (فتاويٰ هندية، ۳۷۶/۵)، ♦ جڏهن چوڪري يا چوڪريءَ جي ڄمار ڏهه سال ٿئي ته انهن کي الڳ الڳ سمهارڻ گهرجي بلڪ ان ڄمار جو چوڪرو ايڏي وڏي (يعني پاڻ جيڏن) چوڪرن يا (پاڻ کان وڏن) مردن سان گڏ نه سمهي- (درمختار و رد المحتار ج 9 ص 629) ♦ ننڊ مان سجاڳ ٿي ڏندڻ ڪريو ♦ رات جو ننڊ مان سجاڳ ٿي تهجڻ ادا ڪريو ته وڏي سعادت آهي- سرڪار مدينه راحت قلب و سينه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمايو: ”فرضن کان بعد افضل نماز رات جي نماز آهي-“ (مسلم، ص ۵۹۱، حديث: ۱۱۶۳)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

طرح طرح جون هزارين سنتون سڪڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهار شريعت“ حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتين اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو.

ايندڙ هفتيوار اجتماع جي بيان جون جهلڪيون

پياريون پياريون اسلامي پيڻيون! لَنْ هَاءَ إِلَهَ! آئنده هفتيوار اجتماع جو موضوع هوندو: ”فيضانِ ربيعِ الآخر“ جنهن ۾ حضور غوثِ پاڪ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ جي سيرت جي حوالي سان ڪجهه مفيد ڳالهيون بيان ٿينديون، ربيعِ الآخر کي ڪهڙي نموني گذارڻ گهرجي، بزرگانِ دين رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هن مهيني جي مناسبت

سان ڪهڙين عبادتن جو ذڪر فرمايو آهي هن حوالي سان ٻڌنديوسين، آخر ۾ ماهِ رَبِيعُ الْأَخْرِ ۽ حضورِ غوثِ پاڪ ﷺ اللهُ عَلَيْهِ جِي نسبت سان يارهين جي تعريف ۽ ان جون برڪتون به بيان ٿينديون- لهنذا! آئنده اربع به اجتماع ۾ حاضري جي نيت ڪريو، نه صرف پاڻ اچڻ جي بلڪ انفرادي ڪوشش ڪري ٻين کي به گڏ آڻڻ جي نيت ڪريو